A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2006. szeptember 28. *

A C-129/05. és C-130/05. sz. egyesített ügyekben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a College van Beroep voor het bedrijfsleven (Hollandia) a Bírósághoz 2005. március 21-én érkezett, 2005. március 17-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **NV Raverco** (C-129/05. sz.),

a **Coxon & Chatterton Ltd** (C-130/05. sz.)

és

a **Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, R. Schintgen, P. Kūris, J. Klučka (előadó) és L. Bay Larsen bírák,

* Az eljárás nyelve: holland.

főtanácsnok: M. Poiares Maduro,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. március 9-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Coxon & Chatterton Ltd képviseletében A. Braakman advocaat,

– a holland kormány képviseletében H. G. Sevenster és M. de Grave, meghatalmazotti minőségben,

– a görög kormány képviseletében S. Charitaki és E. Svolopoulou, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében A. Bordes és M. van Heezik, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2006. május 30-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a harmadik országokból a Közösségbe behozott termékek állat-egészségügyi ellenőrzésének megszervezésére irányadó

elvek megállapításáról szóló, 1997. december 18-i 97/78/EK tanácsi irányelv (HL 1998. L 24., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 22. kötet, 247. o.; a továbbiakban: irányelv) rendelkezéseinek – együttes olvasatban az állati eredetű élelmiszerekben található állatgyógyászati készítmények maximális maradékanyag-határértékeinek megállapítására szolgáló közösségi eljárás kialakításáról szóló, a 1990. június 26-i 2377/90/EGK tanácsi rendelet (HL 1990. L 224., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 10. kötet, 111. o.; a továbbiakban: rendelet) rendelkezéseivel – az értelmezésére irányulnak.

2 A kérelmeket egyrészt az NV Raverco (a továbbiakban: Raverco), valamint a Coxon & Chatterton Ltd (a továbbiakban: Coxon) és a Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (mezőgazdasági, környezetvédelmi és élelmiszerminőség-ügyi miniszter) közötti eljárás keretein belül nyújtották be, amely eljárás tárgya az utóbbinak a Kínából származó hússzállítmányok – amelyeknek behozatalát megtagadták – megsemmisítésének elrendeléséről szóló, 2002. március 1-jei és március 22-i határozatok ellen a Raverco és a Coxon által benyújtott kifogásokat megalapozatlanként elutasító határozatai.

Jogi háttér

Az irányelv

3 Az irányelv 1., 2., 17. és 22. cikkei ekként rendelkeznek:

„1. cikk

Az I. mellékletben felsorolt területek valamelyikére behozott, harmadik országokból származó termékek állat-egészségügyi vizsgálatát a tagállamok ezzel az irányelvvel összhangban végzik.

2. cikk

[...]

(2) Továbbá:

[...]

j) »behozatali feltételek«: a közösségi jogszabályokban a behozni kívánt termékekre meghatározott állat-egészségügyi követelmények;

[...]

17. cikk

[...]

(2) Amennyiben az ezen irányelvben említett ellenőrzések az illetékes hatóságnak azt mutatják, hogy a termékek nem felelnek meg a behozatali követelményeknek, vagy ha ezek az ellenőrzések valamilyen szabálytalanságot tárnak fel, az illetékes hatóság a rakományért felelős személlyel vagy képviselőjével egyeztetve dönt:

a) vagy a termékek visszaküldéséről az I. mellékletben felsorolt területeken kívülre, ugyanarról az állat-egészségügyi határállomásról a rakományért felelős személy-

lyel együtt megállapított rendeltetési helyre, ugyanazzal a szállítóeszközzel, legfeljebb 60 napon belül, amennyiben az állat-egészségügyi vizsgálat eredménye alapján az állat-egészségügyi követelmények szerint ez nem eleve kizárt.

[...]

b) vagy amennyiben a visszaszállítás nem lehetséges vagy az a) pontban említett 60 napos határidő lejárt, vagy a rakományért felelős személy azonnali beleegyezését adja, az állati hulladékok ártalmatlanítására és forgalomba hozatalára, továbbá az állati eredetű, illetve halból készült takarmányok kórokozókkal szembeni védelmére vonatkozó állat-egészségügyi előírásokról szóló 1990. november 27-i 90/667/EGK tanácsi irányelvvel összhangban intézkedik a termékek megsemmisítéséről az e célra rendelkezésre álló, az állat-egészségügyi határállomáshoz legközelebb lévő létesítményben.

Az e pontban említett termékek visszaszállításáig vagy a visszautasítás okának megerősítéséig az illetékes hatóságok a rakományért felelős személy költségén tárolják a kérdéses termékeket az illetékes hatóság felügyelete alatt.

[...]

22. cikk

[...]

(2) Amennyiben az ezen irányelvben előírt vizsgálatok valamelyike jelzi, hogy egy szállítmány valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent, az illetékes állat-egészségügyi hatóság haladéktalanul megteszi a következő intézkedéseket:

– elkobozza és megsemmisíti a kérdéses szállítmányt,

– a 92/438/EGK irányelvvel összhangban azonnal értesíti a többi állat-egészségügyi határállomást és a Bizottságot a ténymegállapításokról és a termékek eredetéről.

[...]"

A rendelet

4 A rendelet 5. cikke ekként rendelkezik:

„Amennyiben bebizonyosodik, hogy egy állatgyógyászati készítményekben használt farmakológiai hatóanyagra nem lehet maradékanyag-határértéket meghatározni, mivel a kérdéses anyagok maradékanyagainak bármilyen szintű jelenléte az állati eredetű élelmiszerekben veszélyt jelent a fogyasztó egészségére, akkor az anyag a IV. mellékletben található listára kerül, amelyet a 8. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően kell elfogadni. A 9. cikkben előírtak kivételével az IV. melléklet bármely módosítását ugyanennek az eljárásnak megfelelően kell elfogadni.

A IV. mellékletben felsorolt anyagok élelmiszertermelő állatokon történő alkalmazása az egész Közösség területén tilos."

5 A rendelet IV. melléklete többek között megemlíti a furazolidont és a klóramfenikolt mint farmakológiai hatóanyagokat.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

6 2002. február és március hónapban a Raverco és a Coxon Kínából származó gyorsfagyasztott kacsamell és nyúlhús szállítmányoknak az Európai Unióba való behozatalát jelentették be. Ezekhez a szállítmányokhoz csatolták a kínai hatóságok által a szállítmány továbbítása érdekében kiállított egészségügyi és exportigazolásokat.

7 Az irányelvben előírt vizsgálatnak megfelelően a szállítmányokból mintákat vettek és azokat elemezték. A kacsamell szállítmányban klóramfenikol (1,4 ppb [part per billion]) és furazolidon (49 ppb) maradványokat, a nyúlhús szállítmányban furazolidont (2,7 ppb) mutattak ki.

8 Ezen elemzések eredménye alapján a Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (állat- és húsfelügyelet nemzeti szolgálata, a továbbiakban: RVV) hatósági felügyelő állatorvosa a 2002. március 1-jei és 22-i határozataival megtagadta e szállítmányok behozatalát, és elrendelte azok megsemmisítését.

9 2002. március 18-án és április 26-án a Raverco és a Coxon e határozatok ellen az alapeljárás alperesénél kifogásokat nyújtottak be, amelyekben előterjesztették, hogy ezeket a szállítmányokat nem kellett volna megsemmisíteni, hanem azokat vissza kellett volna küldeni Kínába, mivel:

– a Kínába való esetleges visszaküldés semmilyen veszélyt nem jelentett Hollandiában az emberi vagy állati egészség védelmére;

– az irányelv nem irányul az Európai Unión kívüli fogyasztó védelmére;

– nem egyértelmű a rendelet 5. cikkének alkalmazása, és semmilyen nulla határérték nem volt megállapítva a furazolidon vagy a klóramfenikol esetében;

– 2002. március 30-ig több olyan hússzállítmány visszaküldésről hoztak határozatot, amelyek bizonyos mennyiséget tartalmaztak ezen anyagokból.

10 A 2003. május 16-i és 22-i határozatokkal az alapeljárás alperese megalapozatlanságuk miatt elutasította a Raverco és a Coxon kifogásait, többek között a következő indokolással:

– az irányelv 22. cikkének (2) bekezdése előírja azon termékek azonnali elkobzását és megsemmisítését, amelyek valószínűleg állat-egészségügyi vagy a közegészségügyi veszélyt jelentenek, a visszaküldésre tehát nem volt lehetőség;

– a rendelet IV. mellékletének 5. cikke értelmében a furazolidon és a klóramfenikol esetében nulla határértéket kell alkalmazni.

11 Az alapeljárás felperesei keresetekkel éltek e határozatokkal szemben a kérdést előterjesztő bíróság előtt. A College van Beroep voor het bedrijfsleven – mivel úgy vélte, hogy a két jogvita eldöntéséhez a közösségi jog rendelkezéseinek értelmezése szükséges – felfüggesztette a két eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő négy, a két ügyben azonos kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az [...] irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját, hogy a behozatali feltételeknek meg nem felelő szállítmány visszaküldésével szemben emelt kifogásnak a behozatalra vonatkozó hatályos közösségi előírások be nem tartásán kell alapulnia, vagy az alapulhat a rakományért felelős személlyel együtt megállapított, az [...] irányelv I. mellékletében említett területeken kívüli rendeltetési helyen hatályban lévő előírásokon is?

2) Az [...] irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját, az említett irányelv 22. cikke (2) bekezdésével és a [...] rendelet 5. cikkével együttes olvasatban úgy kell-e értelmezni, hogy az kötelezően előírja az állati termékszállítmányok megsemmisítését, ha az [...] irányelvben előírt vizsgálatok bármelyike alapján úgy tűnik, hogy azok állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelentenek?

3) Az [...] irányelv 22. cikkét a [...] rendelet 5. cikkével együttes olvasatban úgy kell-e értelmezni, hogy a [...] rendelet [IV.] mellékletében említett egyik anyag maradványanyagainak puszta jelenléte azt jelenti, hogy az érintett szállítmány olyan állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent, hogy annak visszaküldése kizárt?

4) Ha a második kérdésre adott válasz nemleges, úgy kell-e értelmezni az [...] irányelv 17. cikkének (2) bekezdését, hogy ez a rendelkezés azon harmadik ország érdekeinek védelmére is szolgál, amelybe a szállítmányt visszaküldik, még akkor is, ha ez a védelem egyidejűleg nem vonatkozik az [...] Unió tagállamaiban fennálló valamely érdekre?"

12 A 2005. április 25-i végzésével a Bíróság elnöke a C-129/05. sz. és C-130/05. sz. ügyeket az írásbeli vagy a szóbeli szakasz lefolytatása vagy az ítélet meghozatala céljából egyesítette.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az első kérdésről

13 Az első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy az irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerint a behozatali feltételeknek meg nem felelő szállítmány visszaküldésével szemben emelt kifogás a közösségi előírások vagy azon harmadik országban hatályos előírások be nem tartásán alapul, amelybe a szállítmányt valószínűleg visszaküldik.

14 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell, hogy mind az irányelv 17. cikke (2) bekezdésének megfogalmazásából, mind annak céljából az következik, hogy valamely termék visszaküldésének akadályai a közösségi előírások be nem tartásán alapulnak.

15 E rendelkezés szerint ugyanis amennyiben ezen irányelvben említett vizsgálatok az illetékes hatóságnak azt mutatják, hogy a termék nem felel meg a behozatali követelményeknek, a termék visszaküldését bizonyos feltételek esetén lehet kizárni, mivel az irányelv 2. cikkének (2) bekezdése meghatározza, hogy a behozatali feltételek a közösségi jogszabályokban a behozni kívánt termékekre meghatározott állat-egészségügyi követelményeknek felelnek meg.

16 Ezenfelül, ahogyan a főtanácsnok az indítványának 22. pontjában rámutatott, az irányelv állat-egészségügyi vizsgálati rendszert ír elő annak megállapítása érdekében, hogy a termékek megfelelnek-e a behozatal közösségi feltételeinek. Az a tény, hogy ezek a vizsgálatok kizárólag a közösségi jogszabályokon alapulnak, világosan következik többek között az irányelv 8. cikkének (2) és (4) bekezdéséből, 10. cikke (2) bekezdésének a) és f) pontjából, valamint a 12. cikkének (2)–(6) bekezdéseiből.

17 Ezekre a megfontolásokra tekintettel úgy kell válaszolni az első kérdésre, hogy az irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy a behozatali feltételeknek meg nem felelő szállítmány visszaküldésével szemben emelt kifogásnak a közösségi előírások be nem tartásán kell alapulnia.

A második és harmadik kérdésről

18 A második és harmadik kérdésével, amelyeket együttesen kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a rendelet 5. cikke szerinti tiltott anyag jelenléte valamely szállítmányban, amelyet az irányelv alapján elvégzett állat-egészségügyi vizsgálat alkalmával állapítanak meg, lényegénél fogva olyan állat-egészségügyi vagy a közegészségügyi veszélyt jelent-e, hogy az említett szállítmányt kötelezően meg kell semmisíteni az irányelv 17. cikkének (2) bekezdése és 22. cikkének (2) bekezdése szerint.

19 E tekintetben rá kell mutatni, hogy a rendelet 5. cikkének megfogalmazásából következően egyrészt az említett rendelet IV. mellékletében szereplő anyagok maradékanyagainak bármilyen szintű jelenléte az állati eredetű élelmiszerekben veszélyt jelent a fogyasztó egészségére, másrészt ezen anyagok veszélyessége miatt az élelmiszertermelő állatokon történő alkalmazásuk az egész Közösség területén tilos, és a tagállamoknak ebben a kérdésben nincs mérlegelési jogkörük.

20 A klóramfenikol és a furazolidon, amelyeket az alapügyben szóban forgó hússzállítmányokban az állat-egészségügyi vizsgálatok során kimutattak, a rendelet IV. mellékletében olyan farmakológiai hatóanyagokként szerepelnek, amelyek tekintetében nem lehet határértékeket meghatározni. Az tehát nem vitatott, hogy a klóramfenikolt és furazolidont tartalmazó hússzállítmányt úgy kell tekinteni, hogy a rendelet 5. cikke értelmében az veszélyt jelent a fogyasztók egészségére, és tiltott.

21 Az irányelv 17. cikke (2) bekezdésére és 22. cikke (2) bekezdésére tekintettel az ilyen anyagokat tartalmazó hússzállítmányok esetleges megsemmisítésének kérdését illetően fontos megállapítani, hogy e rendelkezések közül az elsőt nem lehet alkalmazni, ha már megállapításra került, hogy a szállítmány valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent az irányelv 22. cikkének (2) bekezdése értelmében.

22 Ugyanis ahogyan a főtanácsnok az indítványának 29. és 30. pontjában rámutatott, az irányelv 17. cikkének (2) bekezdése általánosan alkalmazandó abban az értelemben, hogy az valamennyi olyan esetre vonatkozik, amelyben a határállomásokon előírt vizsgálatok azt mutatják, hogy a termék nem felel meg a behozatali követelményeknek vagy hogy szabálytalanság áll fenn, legyen az akár csak adminisztratív természetű. Az irányelv 22. cikke (2) bekezdésének azonban jóval korlátozottabb a hatálya, mivel az kifejezetten akkor alkalmazandó, ha a vizsgálatok azt mutatják, hogy a termékszállítmány valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent.

23 Ezenkívül az irányelv 17. cikkének (2) bekezdése ugyan általános értékelést ír elő annak meghatározására, hogy van-e akadálya a közösségi szabályozásnak meg nem felelő szállítmány visszaküldésének, ugyanazon irányelv 22. cikke semmilyen mérlegelési jogkört nem hagy a szállítmány visszaküldésének lehetőségével

kapcsolatban, amennyiben megállapították, hogy az említett szállítmány valószínűleg állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt jelent. Hasonló esetben ez utóbbi rendelkezés kötelezően előírja az érintett szállítmány elkobzását és megsemmisítését.

24 Tekintettel arra, hogy az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló hússzállítmányok közegészségügyi veszélyt jelentenek, mivel a rendelet 5. cikke szerinti tiltott anyagokat tartalmaznak, csak az irányelv 22. cikkének (2) bekezdését lehet alkalmazni.

25 E körülmények között ez a rendelkezés kötelezi az illetékes hatóságokat az említett szállítmányok elkobzására és megsemmisítésére.

26 Ezt az értelmezést nem kérdőjelezheti meg a Coxon érve, amely szerint az irányelv 22. cikkének (2) bekezdése már nem alkalmazható, mivel a behozatal közösségi feltételeinek meg nem felelő termékek a visszaküldésüket követően már nem jelentenek állat-egészségügyi vagy közegészségügyi veszélyt a Közösségen belül.

27 Egy ilyen érv ellentétes az irányelv 22. cikke (2) bekezdésének megfogalmazásával és az annak a többek között a (9), (10), (13) és (14) preambulumbekezdéséből következő céljával, amely szerint szigorú szabályokat kell megállapítani a közegészség és az állategészség védelmére valamint a tisztességtelen műveletek és szabálytalanságok megszüntetésére.

28 Az nem vitás, hogy az irányelv 22. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely lehetővé tenné a rendelet 5. cikke szerinti tiltott anyagokat tartalmazó termékek visszaküldését, növelné a Közösségbe való tisztességtelen, újbóli behozatal kockázatát, mivel az importőr szinte biztos lehetne abban, hogy a termékeit nem semmisítik meg, és őt csak a visszaküldés esetleges költségei terhelnék.

29 Az előző megfontolásokra tekintettel úgy kell válaszolni a második és harmadik kérdésre, hogy az irányelv 22. cikkének (2) bekezdését a rendelet 5. cikkével együttes olvasatban úgy kell értelmezni, hogy az kötelezően előírja az illetékes állat-egészségügyi hatóságoknak azon termékek elkobzását és megsemmisítését, amelyeknek az ezen irányelv szerint lefolytatott állat-egészségügyi ellenőrzése azt mutatja, hogy azok az említett rendelet IV. mellékletében szereplő anyagot tartalmaznak.

A negyedik kérdésről

30 A harmadik kérdésre adott válasz ismeretében nem szükséges megválaszolni a negyedik kérdést.

A költségekről

31 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján, a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) **A harmadik országokból a Közösségbe behozott termékek állat-egészségügyi ellenőrzésének megszervezésére irányadó elvek megállapításáról szóló, 1997. december 18-i 97/78/EK tanácsi irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy a behozatali feltételeknek meg nem felelő szállítmány visszaküldésével szemben emelt kifogásnak a közösségi előírások be nem tartásán kell alapulnia.**

2) **A 97/78 irányelv 22. cikkének (2) bekezdését az állati eredetű élelmiszerekben található állatgyógyászati készítmények maximális maradékanyag-határértékeinek megállapítására szolgáló közösségi eljárás kialakításáról szóló, 1990. június 26-i 2377/90/EGK tanácsi rendelet 5. cikkével együttes olvasatban úgy kell értelmezni, hogy az kötelezően előírja az illetékes állat-egészségügyi hatóságoknak azon termékek elkobzását és megsemmisítését, amelyeknek az ezen irányelv szerint lefolytatott állat-egészségügyi ellenőrzése azt mutatja, hogy azok az említett rendelet IV. mellékletében szereplő anyagot tartalmaznak.**

Aláírások